

**A KIS KAKAS
ÉS EGYÉB TÖRTÉNETEK**

**IRTA
P. ÁBRAHÁM ERNŐ**

**BUDAPEST
LAMPEL R. KK. (WODIANER F. ÉS FIAI) R. T.
KÖNYVKIADÓVÁLLALATA**

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2016
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-963-417-009-9 (online)
MEK-15043

TARTALOM

A Csetéjéék kis kakasa.

A csizmadia meg a hét fia.

Bandi.

A sukorói madarak.

A kókuszdió.

Jóska.

A Csetéjéék kis kakasa.

Hajnalodott s még aludt az egész falu. Csak a Csete Györgyék udvarán fészkelődött az eperfa alsó ágán egy kis kakas. Kor-kor, kárált félálmban, azután nyujtózott egyet, felriadt s ijedten vette észre, hogy majd elaludta a napkeltét. Pedig hát mióta felcseperedett a csirkesorból, azóta nap-nap után legelőször is azt tudta meg az egész falu, hogy ő a Csetéjéék kis kakasa. Nem sokat gondolkodott hát, nekiágaskodott, hetyke illegetéssel verdesni kezdett a szárnyával, felnézett az égre nagy nyakameresztéssel s hogy hangosabban szóljon, még a szemét is behunyta, úgy kiáltotta, hogy ő, tudniillik a kis kakas, a

- Csetéjéékéé!

Recsegett biz ez egy kicsit, de azért hallhatta az egész falu s a kis kakas rettenetesen büszkének érezte magát. Mert borzasztó előkelő hivatal az, ha valaki a Csetéjéék kis kakasa. Csuda, hogy nem jár vele a grófi cím.

Nosza meghallotta a kis kakas kiáltását valahol a falu végén egy másik kis kakas. - De nagyra vagy! - gondolta mérgesen s csufolódva, irigységtől rekedten reccsentette vissza:

- Csitricsibe!

De egy nagy, öreg kakas, aki, míg el nem adták, a Csetéjéék portáján kapargált s tudta, hogy csakugyan úri sor az, ha valaki a Csetéjéék kis kakasa, - mindjárt rendreutasította:

- Uri fiú!

- Meghiszem azt! - gondolta a Csetéjéék kis kakasa. Még büszkébb lett s hogy jobban begyeskedhessék, a lombos eperfáról a szemétdomb hegyibe szállott, ott olyat ágaskodott, hogy még a szomszédba is átlátott s úgy kiáltotta megint, hogy ő a

- Csetéjéékéé!

Erre már felébredt az egész falu. A kakasok kukorékolásába lassan-lassan tehénbögés, ostor-pattogás, túlkölés vegyült s megkezdődött a napi munka.

A mi kis kakasunk is egy darabig még begyeskedett, büszkélkedett, azután turkálni, kaparni kezdett egy kis mag, kukac, mi-egymás után. De hamar elunta, s azon kezdett tűnődni, hogy egy hajítófát sem ér, hogy ő a Csetéjéék kis kakasa, ha csak a falujok tudja. Igen, ha az egész világ tudná! Az már döfné!

- Na hát, tudja meg az egész világ! - határozta el merészen a kis kakas. Egyet-kettőt kapart, rúgott a léckerítés alján s hamarosan olyan lyukat kerekített, hogy egy-kettőre mintha soha belül se lett volna. Büszkén, gangos méltósággal vágott a világnak. Olyan begyesen lépkedett, hogy még a Tót Péterék négyökrös rakott szekere is messziről kitért az útjából. Kutyára, gyerekre rá se nézett. Alig győzték süvegelni a felnőttek is. Így ért a kis kakas a községháza elé. Nosza meglátta a biró s mindjárt találgatni kezdte, hogy vajjon hová megy ez a kis kakas, s miféle szerzet?

- Legjobb lesz, ha tőle magától kérdem meg, - gondolta. Mindjárt elibe is állott:

- Ki kakasa vagy, öcsém?

Iszonyú méregbe jött a kis kakas, hogy még ezt se tudja a falu birája s az útjába mer állani! Nekiberzenkedett nagy haragjában, úgy reccsentette rá a biróra:

- Csetéjéékéé!

- Vagy úgy, tekintetes úr! - kapta le a bíró a fővegét ijedten s mindjárt félreállt a kis kakas útjából. - Bocsánatot kérek, nem tudtam! Hát csakugyan világgá tetszik menni?

Szóval bezzeg alázatossá lett a bíró egyszeribe, de a kis kakas úri méltóságának derogált, hogy szóba álljon vele, hát feleletre se méltatta. Inkább, hogy jövőre el ne felejtse az ő előkelő nagyuri kivoltát, ráreccsentette még egyszer a nagyban süvegelő bíróra:

- Csetéjéékéé!... - Azzal gögös hetyke bögyösséggel odébb illeszkedett. Hátra se nézett. Pedig az egész falu elkísérte egész a határig, ki kalaplevéve, ki süvegelve, váltig bizakodva, hátha meggondolja magát s visszafordul. De mikor látták, hogy bizony nem fordul, bezzeg elszontyolodott a kedvük s különösen az öreg asszonyok váltig sirakodtak, hogy mi lesz már ezentul az ő kis falujokból, ha világgá ment belőle a Csetéjéék híres kis kakasa?

De a kis kakas nem törődött velük, csak ment egyenesen előre országúton, dülőuton, árok melletti fasorban. A fák hegyén ugyancsak előzgette egy szemfüles szarka s cseregve hirdette fünek-fának, akit csak elől talált, a nagy újságot:

- Csere-csere-csett-csett-csett... jön a Csetéjéék kis kakasa.

Volt is foganatja. Sorba kiállott a tanyák népe a kis kakas fogadására egész az út széléig s nem is látott a kis kakas szükségét válogatott kendermagban, friss kútvízben, de még tisztességben sem. Az volt boldog, aki megtörülhetett az ülőhelyét. Mikor pedig el-elreccsentette, hogy:

- Csetéjéékéé! épen csakhogy kezet nem csókoltak neki. Marasztották is váltig mindenütt, de seholsem maradt egy-két percnél tovább. Csak ment-mendegélt tanyától-tanyáig, búzatáblától-tengeritábláig. Már a hetedik határon is túl járt, mikor csak látja, hogy jön ám vele szemben egy szabó. Mindjárt észrevette a szabó, hogy rettenetes nagy úrral van dolga, hát messziről levette a kalapját s alázatos süvegeléssel kérdezte:

- Kit tisztelhetek a nemzetes urban, ha meg nem sértem, csókolom a kezit?

- Csetéjéékéé, - felelte a kis kakas nagy büszkén. A szabó pedig, mikor meghallotta, még jobban hétrét görnyedt, úgy mondta:

- Jaj, csókolom a járását, de nagy tisztesség öreg koromra, még az unokám is holta napjáig emlegetni fogja! Hát ha még megengedné a nemzetes úr, hogy kivasaljam a ruháját! Összegyűrődött egy kicsit a nagy útban.

Mi tűrés-tagadás, bizony kúsza volt egy kicsit a mi kis kakasunk a ménkü nagy méltósághoz, hát beleegyezett a szabó ajánlatába nagyúri leereszkedéssel.

A szabó pedig rettenetes nagy örömeben olyan sugárra kivasalta a kis kakas ruháját, hogy minden tolla úgy ragyogott, akár a gyémánt meg a sárány, a farka pedig szebben, bodrosabban kunkorodott a paradicsommadár farkánál is.

Persze hogy még büszkébb lett a mi kis kakasunk s ugyancsak rákiáltott egy kovácsra, mikor az valahogy elfelejtett neki köszönni:

- Csetéjéékéé!

Alig is győzte kérni a kovács a bocsánatot s váltig rimázkodott, hogy engedje meg neki a nemzetes nagy úr, hogy kiverhesse a sarkantyúját tiszta sáránynyal.

Hogy egy kicsit beporozódott az úton a lábbelije, rálett a kis kakas s még a taraját is meg-aranyoztatta meg a csőrét is.

Most már úgy föstött, mint valami herceg. Fel is tette magában, hogy ezután nem áll szóba minden rongyossal. Amint ment, mendegélt, egyszer csak jön ám szembe vele egy hatlovas

hintó. Tiszta vert arany volt a hintó is, a nyeregszerszám is, a kocsis pedig tetőtől-talpig selyem, bársony, paszománt, hát mindjárt tudta, ha senki se is ült a hintóban, hogy a Tisza-királyé.

- Mán ha az övé is, - gondolta nagy büszkén - én ugyan ki nem térek! Ha ő a Tisza-király, én meg a Csetéjéék kis kakasa vagyok!

A kocsis mindjárt látta, hogy nagy úrral van dolga, hát becsülettel félreállt, levette a kalapját, ahogy illik, úgy kérdezte nagy alázattal:

- Kinek a kis kakasa a nemzeti nagy úr, ha meg nem sértem, csókolom a kezét?

- Csetéjééké! - felelte a kis kakas úri leereszkedéssel.

- Ilyen szerencse! - lelkesedett a kocsis. - Mindjárt is gondoltam vasalt ruhájáról, aranyos sarkantyújáról. Annyit hallottunk már a nemzeti nagy úrról, hogy a felséges király meg a királykisasszony egészen belebetegedtek a nagy vágyakozásba, csak hogy egyszer vendégül láthassák úri asztaluknál. Hátha meg nem vetné híres nevezetességed, épen üres a hintó, szívesen haza vinném!

Rálett a kis kakas, beléült a hintóba s a hat tüzes ló egy-két szempillantás alatt a kastélyba repítette. Az őr messziről észrevette, nosza, belefújt a kürtjébe s az egész királyi udvar a kastély elé gyűlt a kis kakas tiszteletére. Ágyúszóval, katonabandával fogadták s a kis kakasnak majd szétpattant a melle a nagy büszkeségtől, mikor torkaszakadtából elcsettetézte magát, hogy a kastély minden zugában meghallják és megtudják, hogy ő a

- Csetéjééké.

Nagy ebédet adott a király a tiszteletére s a kis kakas, a király meg a királykisasszony közt ült. Különösen a királykisasszony szerette meg. Alig is győzte becézni. Sose volt még ilyen öröme. A király is örült, hogy ilyen boldognak látja a lányát s a kis kakast mindjárt ebéd után kinevezte hercegnek s aranygyapjas rendjelet tűzött a mellére. Azután kijelentette előtte:

- Nem is engedlek én többet el, csak hogy egyszer itt vagy! A lányomnak adlak s ezután nem a Csetéjéék kis kakasa lesz, hanem a királykisasszonyé.

Borzasztóan megörült a királykisasszony a kis kakasnak, alig győzte érte eleget csókolni az apját, azután a kis kakashoz fordult s megkérdezte tőle:

- Ki kakasa vagy hát?

- Csetéjééké! - felelte a kis kakas hangos harsonával.

- Nem a Csetéjééké, - magyarázta neki a királykisasszony boszúsan - hanem az anyámé. Hát ezután csak ezt kiáltod: A királykisasszonyé.

Meg is kérdezte tőle megint:

- Kinek a kis kakasa vagy hát?

- Csetéjééké! - harsogta megint a kis kakas.

Hiába magyarázta neki a királykisasszony egész késő estig, hogy már ezután az övé, a kis kakas váltig csak azt állította, hogy a Csetéjééké. Végre is sírva fakadt a királykisasszony s beteg lett bánatában. Nosza rendelt is mellé a király egy tucat doktort, a kis kakas mellé pedig a legöregebb egyetemi tanárokat. De se a doktorok nem tudták meggyógyítani a királykisasszonyt, se a tanárok nem tudták elhíttetni a kis kakassal, hogy a királykisasszonyé. Hiába olvasták fel előtte a legrégebb pergamenteket. Hiába ígérték neki kendermagot, cukrosbúzát, váltig csak azt állította, hogy ő a

- Csetéjééké!

Ezalatt nagy volt a szomorúság a kis kakas falujában is. Az egész lakosság, apraja-nagyja, gyászba öltözött a kis kakas után.

Különösen az öreg Csete György meg a felesége siratták éjjel-nappal a kis kakast. Ki nem fogytak a bánatból.

Egyszer aztán csak elibük állt az egyetlen fiok:

- Már én, édes szülőim, nem tudom tovább nézni-szenvedni ezt a nagy szomorúságot, hát ha a világ vége is, elmegyek és addig vissza nem gyövök, míg rá nem akadtam a mi kis kakasunkra.

Nosza, még szaporább sírásba-rívásba kezdtek az öregek.

- Jaj, ne menj el, édes fiam, a kakasunk már oda van, mi lesz velünk, ha te is odaveszel?

De hiába marasztották, a fiú megmaradt elhatározása mellett. Sütöttek hát neki hamuba sült pogácsát, feltarisznyázták, ellátták jó tanáccsal s nagy keserves búcsúzkodás után útnak eresztették.

A merre csak ment Pista, mindenütt megelőzte a hír, hogy: Jön Csete Pista, az a Csete Pista, a kiéke a Csetéék híres kis kakasa. Persze, hogy mindenütt szívesen fogadták! Ellátták enni-inni valóval, puha dunyhás ággyal s útba igazították. Így aztán még jóformán el se nyütt a csizmája, a királyi kastélyba ért Pista. A kis kakas épen az udvar közepén kapargált. Mikor meglátta Pistát, mindjárt elkiáltotta magát örömeiben:

- Csetéjéékéé!

Alig győzte becézni Pista is a kis kakast. De bezzeg elébe állottak az örök:

- Mit akarsz a királykisasszony kakasával?

- Dehogy is az, mikor a miénk!

- A királykisasszonyé! - erősítették az örök.

Pista nem sokáig vitatkozott velük, hanem megkérdezte a kis kakast:

- Ki kakasa vagy?

- Csetéjéékéé!

Akarva, nem akarva, el kellett hinniük az öröknek s hírül vitték a királynak, hogy itt van Csete Pista s el akarja vinni a kis kakast.

Több se kellett a királykisasszonynak, mikor meghallotta! Nosza, sírni kezdett, mint a sebes záporosó. Csak akkor vigasztalódott meg, mikor megígérte Pista, hogy még három napig ott marad. Ez alatt a három nap alatt örökösen együtt volt a királykisasszony Pistával meg a kis kakassal. Akkor azt mondta Pista:

- Én szívesen maradnék itéletnapig is, de otthon holtra sírnák, búsulnák magukat szegény öreg szülőim.

Mikor látták, hogy hiába minden marasztalás, csak a nyakába borult a királykisasszony Pistának:

- Ha te elmégysz, én is veled megyek, de a kis kakastól mégse válok el!

Mit tehetett az öreg király egyebet, hozzáadta a lányát Pistához. Nagy lakodalmat csaptak, hét országra szólót. Leghangosabb a kis kakas volt. Egyre csak azt kiabálta:

- Csetéjéékéé!

Most már nem bánta a királykisasszony, mert most már ő is Cseténé volt. Így lett a kis kakas igazán az övé is. A király pedig, hogy öreg volt már szegény s nehéz volt neki a korona, menten átadta az uralkodást Pistának. Mindössze csak azt kérte Pista, hogy elébb hagy vigye haza a kis kakast öreg szüleinek. Természetesen, rögtön beleegyezett ebbe az öreg király. Két kocsin mentek. Az elsőn a kis kakas. Kocsis meg inas a bakon, úri szolgálatjára pedig egy nemes apród.

Pista meg a királykisasszony a második kocsin mentek.

Mikor megpillantotta a kis kakas messziről a falujuk tornyát, csak elkiáltotta magát hangos, harsonás örömmel:

- Csetéjéékéé!

Na, lett öröm a faluban! Egyszeribe levetette minden ember a gyászruhát, ünneplőbe öltöztek, felzászlózták a házakat s cigánymuzsikával, bandériummal mentek a kis kakas meg Pistáék elébe.

Alig győzött sírni örömében a Pista apja meg anyja is, mikor megölelték elébb Pistát, aztán a feleségét, végül a kis kakast. Alig is fért akkor nap az öröm a faluba, különösen meg a Csetéék házába. A kis kakas, mikor hazaértek, mindjárt körülnézett az udvaron, hogy rendben van-e minden? Szerencsére minden úgy volt, mint régen. Az öreg eperfa, a góréalj, a berena, a léckerítés, a tyúkól. Alig győzött betelni velük. Mikor aztán sorra bejárta az ismerős helyeket, felkapott a szemétdomb hegyibe, elégedetten ágaskodott, büszkén verdesett a szárnyával s hogy jobban lássák a szomszédok is a taraján csillogó hercegi koronát, égne meresztette a fejét, behunyta a szemét s olyan hangosan, ahogy csak telt tőle, hírül adta nagy büszkén az egész falunak, hogy ő még mindig a

- Csetéjéékéé!

Bezzeg nem csufolódott most a faluvégi kis kakas. Csak a Csetéék régi öreg kakasa kukorikolgatta elégedetten:

- Urifiú! Urifiú!

A csizmadia meg a hét fia.

Élt egyszer egy kis vidéki városban egy csizmadia hét fiával. Egyik egészségesebb volt, mint a másik. Az anyjuk alig győzte őket étellel.

- Ideje lesz már valami mesterségre fogni őket, - gondolta a csizmadia - hadd keressenek valamit.

Mindjárt fülön is fogta a legnagyobbikat:

- Na, Pista, mi akarsz lenni?

- Csizmadia, mint ides apám - felelte a gyerek.

Az apja se teketóriázott sokat, hanem azon melegében kaptafát nyomott a markába, meg valami lyukas cipőt.

- Jól van, fiam, mindjárt fel is fogadlak inasnak, hanem ha estig meg nem foltozod ezt a cipőt, megkenegetlek a lábszíjjal!

Megint eltelt egy pár hét. Akkor eszébe jutott a csizmadiának, hogy a második fia is eleget lopta már a napot; kikiáltott az udvarra:

- Jóska te!

- Lemásszak? - kiáltotta vissza Jóska, mert éppen az eperfa tetején volt.

- Le hát! Oszt' egy-kettő, gyere be!

- Mért hitt, ides apám? - kérdezte Jóska nagy szepegve, mikor a műhelybe ért. S ugyancsak igyekezett, hogy mindig arccal forduljon az apjának.

De jó szeme volt a csizmadiának s mindjárt észrevette, hogy lyukas a Jóska nadrágja hátul.

- Fordulj meg csak, te!

Mit tehetett Jóska egyebet, megfordult.

- Ejnye, azt a csirizeles mindenedet, ezért mászol te az eperfára? - kérdezte az apja s mindjárt lett lábszíj meg bömbölőtánc.

- Ne bögj, - rivalt rá, mikor már jól megsimogatta - hanem arra felelj, amit kérdek. Mert holnap inasnak adlak. Mi akarsz lenni?

Jóska pedig csak sirdogált s arra gondolt, hogy milyen jó lett volna, ha meg tudta volna foltozni a nadrágját. Lábszíj-lakodalom se lett volna.

- Hát csak szabó leszek, ha ides apám is úgy akarja.

Igy lett a csizmadia második fiából szabóinas.

Megint eltelt egy pár hét. Éppen egy pár új cipőt vitt haza a csizmadia a szomszéd utcába, mikor látja ám, hogy az utcasarkon ott hempereg a porban az ő szerelmetes harmadik fia az asztalos inásával s ugyancsak marakodnak. Elfutotta a méreg, de mikorra odaért, egy rendőr már szétpofozta őket.

- Ejnye, aki megteremtett, - fohászkodott a csizmadia s közben ő is adott a fiának ráadásul egy pár nyaklevest - már látom, hogy téged is mesterségre kell hogy fogjalak. Mi akarsz lenni?

- Rendőr, - felelte Miska s arra gondolt, hogy akkor legalább a város valamennyi inását megpofozhatja.

Így lett a csizmadiának rendőr fia is.

Mikor a negyedik gyereke is megnőtt valamelyest, attól is megkérdezte:

- Na, Peti, mi akarsz lenni?

Épen akkor vonult el a házuk előtt egy ezred katonaság. Négy trombitás is fújta a marsot.

- Trombitás, - felelte Peti s felragyogott a szeme.

Az ötödik fia a csizmadiának tűzoltó lett, a hatodik pedig kőműves.

- Na, - gondolta mikor a hatodik fiát is inasnak adta - régen nem voltam már sehol, elmegyek egy kicsit kuglizni.

Olyan büszkén ment az utcán, mintha nem is csizmadia, hanem vicispán lett volna. A polgármesternek is csak épen hogy megbiccentette a kalapját.

- Ejha, de büszke lett egyszerre Tóth Mihály uram! - mondta néki a polgármester.

- Lehetek!

- Mire?

- Hát a hét fiamra!

- Na, talán csak nem lett mindegyik főispán?

- Az épen nem, de nem is sokkal kevesebb.

- Mik, ha szabad kérdezni?

- Az egyik csizmadia, a másik szabó, a harmadik rendőr, Peti trombitás, Feri tűzoltó, Gyurka pedig kőműves.

- Ejha! Nagy dolog, szép dolog - csodálkozott a polgármester - hát a hetedik?

- A Bandi? Az még gyerek. Hanem azt se féltém, mert valamennyinél különb, - felelte a csizmadia s még büszkébben ment tovább, mint azelőtt.

Mikor a kuglizóba ért, ott is eldicsekedett, s mindenki elismerte, hogy senkinek sincs a városban olyan hét fia, mint a csizmadiának.

Nemsokára nagy dolog történt a csizmadia városában. Meglátogatta az ország királya. Minden házon zászló lengett, ünneplőbe öltöztek az emberek s a pályaudvaron négyes sorokban állott a fogadásra kivonult katonaság. Mikor megérkezett a király vonatja, egyszerre riadóba fogtak a trombitások s még akkor is fújták, mikor már ki is szállott a király a vonatból. De legjobban Peti fujta. Tízszer is hangosabban, mint a többi együttvéve. Hogy még a királynak is mindjárt feltűnt. Oda is ment hozzá:

- Derék legény vagy, öcsém! Ki fia vagy?

- Az apámé.

- Hát oszt' hogy híjják az apádat.

- Tóth Mihálynak. Foglalkozására csizmadia.

- Na derék ember lehet, hogy ilyen derék fia van!

- Meghiszem azt! - felelte Peti.

A király pedig jutalmul egy szép arany trombitát adott néki. Azon aztán csak még szebben fujta.

Gyönyörű öt ló húzta a király kocsiját. Tüzes, táncos paripa mind az öt. Mikor a nép folytonos éljenzésétől megvadultak, nem birt velük a kocsisuk s elszaladtak.

Senki se mert a megvadult állatok elé állni, csak egy rendőr. Az egy-kettőre elkapta az ostor-hegyes zaboláját s egy rántással megállította mind az öt lovat.

- Na, derék egy legény vagy, öcsém, akárkinek hínak is!

- Engem nem akárkinek hínak, hanem ifjabb Tóth Mihálynak, az ides apám pedig idősebb Tóth Mihály csizmadiamester, ha meg nem sértem felséges királyomat.

- Nagyra nőjj, fiam, - mondta neki a király s megajándékozta egy zacskó arannyal.

Mikor a városháza elé értek, a király nem állotta meg szó nélkül, olyan egy gyönyörű tornyos épület volt.

- Ki építette ezt a remek palotát? - kérdezte.

- Tóth György kőművesmester, - felelte a kísértője.

- Csak nem a Tóth Mihály csizmadia fia ő is?

- De hogy épen az!

- Hm! - csodálkozott a király, de nem szólt egy szót sem.

Estefelé sétára indult a városban. Egyszer csak megállt egy kirakat előtt.

- Ki csinálta ezeket a csizmákat? Életemben se láttam szebb portékát!

- Tóth Pista, - felelték neki - a Tóth Mihály fia.

- Hm! - csodálkozott a király.

Egy pár házzal odébb megint megállott egy másik kirakat előtt.

- Hát ez a sok gyönyörű ruha ki keze munkája?

- Tóth József szabómesteré.

- Ő is a Tóth Mihály fia?

- A Tóth Mihályé.

- Derék ember lehet az a Tóth Mihály!

- Az a, felséges uram, derék, becsületes ember.

Egy térre értek, ahol egy csapat gyerek katonásdít játszott. Az egyik kommandérozott, de jobban, hangosabban, akár egy generális, a többi pedig engedelmeskedett neki.

A király nézte őket egy darabig, azután maga elé hívatta a kis kommandánst.

- Na fiam, jól tudsz kommandérozni, derék katona lesz belőled. Hogy hívnak?

- Tóth Bandinak.

- Hát az apádat?

- Tóth Mihálynak, foglalkozására csizmadia.

- Messzire lakik?

- Csak az ötödik házban.

- Hát vezess el hozzá.

A csizmadia illő hódolattal fogadta. A király pedig ezt mondta neki:

- Derék ember maga, Tóth Mihály uram! Hány fia van?

- Hét. Az egyik csizmadia, a másik szabó, a harmadik rendőr, Peti trombitás, Feri tűzoltó, Gyurka pedig kőműves.

- Hát Bandi?

- A Bandi? Azt most akarom kovácsinasnak adni.

- Tudja mit, ha ide adja, fiamnak fogadom. Magának úgyis marad hat fia, nekem pedig egy sincs. Ez az egy lesz. Legalább király lesz belőle.

- Hát hiszen, ha épen akarja felséged, odaadhatom. Pedig igen jó kovács lett volna belőle. De hát az se nagy baj, ha király lesz.

Igy lett Tóth Bandiból királyfi.

Az apja pedig, mikor a király magával vitte Bandit, megint elindult kuglizni.

Most még büszkébben ment s még rátartósabban köszönt a polgármesternek.

- Ejha, de büszke lett Tóth Mihály uram!

- Lehetek.

- Talán a hetedik naplopó fiára?

- Már nem naplopó.

- Hát?

- Királyfi, - mondta a csizmadia s a faképnél hagyta nagy gangosan a bámuló polgármestert.

Mikor a kuglizóba ért, nekivetkezett, kezébe vette a legnagyobbik golyót s ezt mondta:

- Idenézzen mindenki, mert most kilenc bábót ütök egy dobásra.

- Mért épen most? - kérdezték tőle.

- Mert királyfi lett a hetedik fiam, - felelte büszkén s a másik pillanatban már le is esett a lábáról mind a kilenc báb.

Fizetett is örömeiben Tóth Mihály csizmadiamester tíz üveg sört.

Bandi.

- Ides anyám!

- Na, mi lelt már megint?

- É!

- É! Mi az az é?

- Ejnye, hát már azt se tudja, ides? É - ehetném.

- Már megint? Hisz alig öt perce, hogy ettél!

- Igen ám, de már megint megéheztem. Alig látok a szememmel. De hát azt akarja, ides, hogy éhen vesszek, ugy-e?

- Kapsz, kapsz, csak ne bőgd tele a fületem, - csitította az anyja. Kiment a konyhába s behozott egy fél sült bornyút, köréje pedig egy dézsa pirított krumplit s a fia elé tette.

Bandi fitymálva méregette.

- Csak ennyi? Ettől ugyan nem megyek a falnak!

- Van még egy kis maradék túrós csusza is.

- Hozza be hát, ides, na!

Az is behozta az anyja. Egy egész mosogató teknővel volt. Tetésen.

- E mán más! - mondta Bandi engesztelődve. - Mért nem hozta be, édes, mindjárt?

Avval kés-villához látott s egy kettőre elpusztított maga elől bornyut, krumplit, túrós csuszát s hogy valahogy el ne rontsa a gyomrát a sok zsírossal, öt darab cselédkenyeret is befalatozott nyomtatónak.

Egy darabig meg is maradt nyugton. Akkor megint csak elkezdte:

- Ides!

- Na, mi lelt mán megint?

- I!

- I! Mi az az i?

- Ejnye, most meg mán ezt se tudja? Hát i - ihatnám.

- Osztán mit ihatnál?

- Tejet ihatnám.

Megint kiment az anyja s behozott három akó tejet.

Nekilátott ám Bandi is, s egy hajtásra megitta az egészet. Akkor ujfent rákezde:

- Ides!

- Na, még mindig van bajod?

- A!

- A! Mi az az a?

- Ejnye, hát mindent töviről-hegyire kell megmagyarázni idesnek? Hát a - alhatnám.

- Megvessem az ágyat?
- Ühüm.
- Elég lesz derékaljnak tizenkét dunyha?
- Akkor akár a kövön aludjak!

Bement hát az anyja az ágyas házba s megvetette az ágyat harminchat dunyhára. Bandi pedig belefeküdt s úgy elaludt, mintha egy hétig egy-végtibe kaszált volna. Hét nap, hét éjjel aludt már. Akkor az anyja véletlenül kinézett az utcára. Hát látja ám, hogy az egész falu a templomban imádkozik s csak hallja ám, hogy a harangot is ugyan verik félre. Addig nem hallotta, mert be volt zárva még a spaléta is, hogy jobban tudjon aludni a fia.

- Mi dolog lehet ez, - tünődött magában. Kendőt kötött s ment a templomba tudakozódni.
- Miért verik félre a harangot? - kérdezte, akit legelőbb előtalált.
- Még azt se tudja? Hát nem hallja, hogy nyakunkon az ellenség?
- Miből hallanám?
- Hát az ágyúzásból. Hét nap óta szakadatlanul ágyúznak. Van az tán száz ágyú is. Itt fognak elpusztítani mindnyájunkat.

Akkor kezdett eszmélni a Bandi anyja.

- Bolondok kendtek! Nem ágyú az!
- Hát mi más vóna?
- Hát a Bandi fiam! Az alszik már hét nap óta. Az hortyog úgy.

Akkorára már az egész falu körübük gyűlt.

- Menjünk hát akkor, költsük fel, - mondták.
- Azt ugyan költhetitek, - gondolta az anyja.

Mikor oda értek, ahol Bandi aludt, kezdik ám rázni, rángatni. Bandi a fülét se mozdította. Nyakon öntötték tizenkét dézsa vízzel. Még csak a másik oldalára se fordult. Dobot, cín-tányért vertek a feje felett. Bandi épen akkor azt álmodta, hogy a menyeyi angyalok muzsikálnak neki. Meg se pisszent. Volt a faluban egy régi rozsdás mozsár ágyú, amit csak szüretkor szoktak használni. No, előkerítették azt is, s elsütötték épen a füle mellett. Akár egy légyzüm-mögés, még annyiba se vette Bandi. Csak aludt, hortyogott tovább.

- Ezt ugyan fel nem költjük itélet napig se, - mondtá végre a bíró - hát okosabb, ha kiki dolga után lát.

Lassan el is széledt a falu népe.

- Na, de csakugyan ideje, hogy felköltsem, - gondolta végre az anyja is.

Mellé állott hát a fiának s fülébe kiáltotta, ahogy csak birta:

- Ebéd-idő!

Ez többet használt az ágyúzásnál. Valahogy feleszmélt rá Bandi. Darab ideig törülgette szeméből az álmot, azután ásított egy félóráig, nyújtózott másik félórát, csak akkor mondta:

- Hozza hát, ides, az ebédet!
- Hoznám ám, ha vóna mit!
- Hát nincs?

- De nincs ám! Még csak egy fia csirke se! Mindent feléltél, ami csak volt a ház körül. Utolsó nyolc forintom van, egyéb semmi.

- Abból ugyan jól nem lakok, még ha mind a nyolcért szalonnát vesz is, ides, - mondta Bandi elégedetlenül. Kezdett főni a feje.

- Hát akkor meg most már mit csináljak? - kérdezte.

- Már azt te tudod jobban, édes fiam! Ha eddig tudtál enni, inni, aludni, hát most tudj valami okosat kitalálni.

Törte Bandi a fejét erősen.

- Menjen el hát, ides, a vásárba, - mondta végre - s vegyen nékem egy lovat azért a nyolc pengőért. De jó lovat ám!

- Mire néked ló? - csudálkozott az anyja.

- Utazni.

- Utazni?

- Ühüm! Szerencsét próbálok!

- Hát hiszen próbálj, ha gondolod, - hagyta rá az anyja s indult a vásárba lovat venni.

Volt a vásárban sok jóra való tüzes, ugrós paripa. De a Bandi anyjának a szeme egy cigány lován akadt meg.

Igaz, ami igaz! Pompás egy állat volt! Mindössze csak két szemére volt vak s négy lábára sánta. Hanem sebes is volt, meg tüzes, akár a csiga. S milyen pompás húsban volt! Mintha csak valami aszalóból húzták volna ki. Azt is meg kell adni, hogy csonton kívül bőr is volt rajta. Hat gerenda épen elég volt megtámasztani, hogy el ne dőljön.

Nem csuda hát, hogy megtetszett a Bandi anyjának.

- Hogy ez a ló? - kérdezte a cigánytól, aki árulta.

- Nem ló ez, ha táltos, - felelte a cigány.

- Igazán?

- Látja, ha van szeme! Olyan tüzes ez, hogy na! Nem hiába hogy parazson neveltem! Szél legyen, forgó szél, aki bírja vele a versenyt!

- A valót mondja kend?

- A szín-tiszta valót.

- Oszd hogy híjják a lovát?

- «Elnedülj»-nek.

- Eladó?

- Ha megadják az árát.

- Mire tartja?

- Tíz pengőre.

Darab ideig alkudtak rá, végre is kifizetett érte az asszony nyolc forintot, s vitte haza nagy örömmel.

Mindjárt látta Bandi is, hogy milyen nagyszerű vásárt csinált az anyja. - Csak ért is hozzá kend, ides anyám, - mondta elismerőleg, avval készülődni kezdett az útra. Legelőbb is, míg az anyja a tarisznyáját tömte tele, a lovat akarta jól tartani. Egy veder tüzes parazsat vetett elébe, mert - hátha táltos? Persze, Elnedűlj hozzá sem nyúlt, hanem hogy volt a jászolban egy kis otffelejtett zab, abból lakott jól s kapott jártányi erőre. A parázs pedig azon mód aludt ki.

Hosszú sírás-rívás után elbúcsúzott Bandi az anyjától, nyakába kerítette a tarisznyát, s ment az istállóba a lóért. Hát látja ám a kialudt parazsat. Na, hította az anyját.

- Látja, ides - mondta neki nagy örömmel - csakugyan táltos az Elnedűlj; mind megette a parázs tüzeit, csak a salakját hagyta ott. Meglássá, szerencsém lesz.

Mégegyszer elbúcsúztak, aztán felült Bandi az «Elnedűlj»-re s útnak indult.

Iszonyu sebesen mentek. Hét nap, hét éjjel lovagolt már egy ülésből, de még mindig csak a harmadik szomszédnál jártak. Hát hallja ám, hogy igen muzsikálnak benn a házban.

- Na, itt bizonyosan lakodalom van, - gondolta, - ide bemegyek.

Bekötötte a lovat az istállóba, enni-inni adott neki, maga pedig benyitott a szobába. Hát nem lakodalom volt, hanem cigányok s nótát tanultak.

- Adjon Isten, cigányok - köszönt nekik.

- Adjon Isten néked is, öcsém - fogadta a prímás. - Mi járatban vagy?

- Hát bíz én szerencsét próbálnék.

- Na, akkor jó helyen jársz, öcsém, mert éppen most halt meg a nagybögösünk. Annak a helyére beállhatsz.

De már az utolsó szót nem hallotta Bandi. Hogy kifárasztotta a nagy út, nem bírta tovább; álltó helyében elaludt s hortyogni kezdett.

- Tyűh, az áldóját - ugrott fel a prímás örömeiben, - ez a mi emberünk. Szebben hortyog ez, meg erősebben száz nagybögősnél is.

Próbálták is költeni mindjárt, hogy megegyezzenek, de persze, hiába. Rángatták, öntözték, ordítottak a fülébe, de Bandi oda se neki. Hát várták, hogy majd csak felébred. Három hétig aludt Bandi, addig kellett várniok.

- Na, fiam, - mondta neki akkor a prímás, - hát felfogadlak nagybögősnek, ha beállasz.

Felcsapott Bandi s mindjárt el is határozták, hogy elmennek - mind az egész banda - a fővárosba, ahol a király épen a nevenapját ünnepli. Hátha megörülne egy kis jóra való cigány-muzsikának. Bandi az Elnedűlj lovon ment, a cigányok pedig gyalog. Na, megörült a király, meg a vendégsereg, mikor meghallották, hogy cigányok érkeztek a palotába. Előbb jól tartották őket rogyásig mindenféle finom dologgal, azután pedig berendelték őket muzsikálni. Bandi akkorra már el is aludt a sok étel-italtól s úgy hortyogott, hogy gyönyörűség volt. Tetszett is a muzsika mindenkinek. Különösen pedig a nagybögő. Mindjárt ki is nevezte a király Bandit udvari zeneszerzőjének, s két íródeákot rendelt mellé, akik lekottázzák a hortyogását. Már két álló hétig állott a multság. A cigányok majd elejtették már a vonót a fáradságtól, csak épen Bandi hortyogott, bögzött teljes erővel.

Hát amint így javában mulatoznak, hallanak ám egyszer a város alatt nagy trombitaharsogást, kardcsörgést meg ágyúdörgést.

Akkor vette észre a király, hogy ellenség ütött rajtuk.

Nosza, küldte ellenük hamar az egyik seregét. De tíz perc se telt belé, az egész sereget levágta az ellenség az utolsó szálig, a fővezérük pedig beüzente a királynak, hogy adja meg magát életre-halálra.

De a király nem adta meg magát, hanem még egy sereget küldött ellenük. Az is csak úgy elpusztult, meg egy harmadik sereg. Akkor már nem is maradt a királynak egy szál katonája se.

Megint üzent a fővezér, hogy most már csakugyan adja meg magát életre-halálra, mert különben porrá löveti az egész várost.

Volt nagy sírás-rívás a palotában s a király is, meg az egész udvar talpig gyászba öltöztek. Már azon gondolkoztak, hogy csakugyan megadják magukat.

Hát akkor ébredt fel Bandi. Addig mindig aludt. Elcsudálkozott, mikor látta, hogy vígasság helyett talpig gyászban az egész palota. Mindjárt kérdezte, hogy mi történt? Hát megmagyarázták neki.

Bandi se sokat gondolkozott, hanem egyenesen a király elé állt:

- Sose búsulj, én uram, királyom, - vigasztalta - majd elbánok én az ellenséggel.

Nem akarta hinni a király.

- Hiszen három sereg se birt velük, - mondta, - hát egy ember hogy bírna?

- Csak bízza rám felséged, - erősködött Bandi.

- Hát hiszen próbáld meg, ha bízol magadban, - mondta néki a király s mindjárt rendelt alá egy tüzes, hollófekete paripát.

De Bandinak inkább a maga Elnedülj lova kellett. Arra ült fel s meghagyta, hogy süssenek néki egy egész ökröt, tíz teknő puliszkát s azt hozzák utána, azonkívül hat akó bort, meg egy olyan vasbuzogányt, akit száz ember is alig tud cipelni.

Mikor így mindent jól elintézett, elindult az ellenség ellen. Hát az ellenség már ott várta a város alatt s csak nevettek, mikor látták, hogy olyan lovon megy ellenük Bandi, amit gerendákkal kell körültámogatni, hogy el ne düljön. Csufolódva kiáltották felé:

- Elszalad veled az a paripa, öcsém!

Bandi is visszakiáltott ám:

- Majd mindjárt közétek tapos, ha szabadjára eresztem. Olyan tüzes, hogy gerenda közt is alig tudom féken tartani. Hanem várjatok csak, elébb eszem még egy harapás ételt, azután majd közétek vágok.

Avval intett a szolgálknak s azok vitték néki a sült ökröt. Egy perc se telt belé, megette Bandi az egészet.

Csak elszörnyűködött az ellenség, mikor látta a Bandi rettenetes étvágását.

- Ez aztán erős ember lehet, - gondolták, - hogy egyszerre megeszik egy egész ökröt. - Most már az is elhitték, hogy olyan vad a lova, hogy csak gerenda közt lehet megfékezni.

Bandi pedig már akkorra a tíz teknő puliszkát is megette.

Mikor ezt is látta az ellenség, csak még jobban megrökönyödtek.

Bandi pedig megint intett a szolgálknak s azok odavitték néki a bort is. Egy hajtásra itta ki Bandi mind a hat akót. De már erre úgy megijedt az ellenség, hogy azt se tudták, Á-e, vagy B? - Mi lesz, ha ez ránk ront? - gondolták rémüldözve.

Bandi pedig csak hátra kiáltott a szolgáknak:

- Na, hé, most már hozhatjátok a száz-mázsás buzogányomat. - De még oda se értek a szolgák a buzogánnyal, elaludt a sok ételtől, italtól s hortyogni kezdett. Hangosabban, mint száz ágyúdörgés.

Az ellenség pedig azt hitte, hogy haragjában bömböl Bandi olyan iszonyatosan s mikor látták, hogy milyen rettenetes buzogányt visznek neki a szolgák, úgy megijedtek, hogy usgyé, hátat fordítottak, s úgy elináltak, mintha soha ott se lettek volna. Hazáig meg se álltak s ott is mindjárt paplan alá bújtak nagy ijedtségükben.

Na, hogy így megszabadult a király, alig győzött eleget hálálkodni Bandinak s mindjárt rá akarta tukmálni a lányát meg a fele királyságát.

De Bandinak sehogysem kellett a lány, mert nagyon finom úri fajta volt. Gondolta, nem illik ez magamfajta szegény fattyúhoz. De azért nem mondott mindjárt «nem»-et. Előbb megkérdezte a lánytól:

- Tudsz-e fejni, mosogatni?

- Hogy tudnék én, - felelte a királykisasszony, - hiszen királylány létemre nem tanultam én soha.

Bandi csak a fejét csóválta.

- Hát főzni tudsz-e?

- Még sose próbáltam.

Bandi a királyhoz fordult erre a szóra:

- Már én, uram királyom, ha meg akarsz jutalmazni, nem ilyen finom úri módhoz szokott királykisasszonyt kérnék feleségül, hanem valami hozzám illő lányt, aki fejni is tud, főzni is, hogy segítsége lehetne otthon szegény ides öreg anyámnak.

- Hát hiszen akad tán olyan is az udvaromban, - mondta a király s mindjárt kiadta a parancsot, hogy keressenek egyet.

Találtak is hamarosan. Az első béresnek a lányát. Tenyeres-talpas, jóraavaló, dolgos magyar lány volt.

- Tudsz-e fejni? - kérdezte tőle Bandi.

- Hogyne tudnék!

- Fejjél hát egy rocska tejet.

Fejt is a lány egykettőre. Bandi pedig egy hajtásra kiitta az egészet, visszaadta az üres rocskát.

- Fejjél még eggyel - mondta.

Na, megmérgeződött a lány is.

- Ejnye, - támadt Bandira - hát eggyel elég se volt? Oztán még estére se hagyott!

Menten szétverte haragjában a rocskát a Bandi fején.

Bandi darab ideig simogatta a fejét, azután azt mondta:

- Na, azt látom, hogy fejni tudsz, de most már kenyeret is süssél.

Sütött is a lány egyet s Bandi az egészet megette.

- Süssél még egyet, - mondta a lánynak.

Az meg most még mérgesebb lett:

- Hát mind megette kend? Na, majd leszoktatom én kendet a nagy éhségről, - avval szétverte a teknőt a Bandi hátán.

- E' lesz nékem való asszony, - gondolta Bandi s mindjárt meg is kérte a lány kezét a királytól. Az pedig hozzá adta feleségül s csapott nagy lagzit s mikor annak is vége volt, adott nekik házat, földet, úgy bocsátotta őket haza.

A Bandi anyja pedig már várta őket s sírt örömeiben, mikor látta, milyen derék feleséget s gazdagságot szerzett a fia.

De jól is járt Bandi, mert addig regulázta az asszony lapáttal, seprűnyéllel, fakanállal, míg le nem kapatta a nagy étüségéről, sokat alvásról s jóra való derék embert nem nevelt belőle.

Máig is boldogan élnek, ha meg nem haltak.

A sukorói madarak.

Aki szereti a madárszót, az csak induljon el s menjen-menjen a merre a szíve viszi s meg se álljon Sukoróig. Ott is egyenesen a falu végén fekvő Borgyu-völgybe menjen. Talán nincs is szebb völgy sehol a föld kerekiségén. Köröskörül szelid dombos hegyekről buja gyümölcsösök, szőlők ereszkednek le. Ligetes, lombos maga a völgy is. A fák alján zöldelő pázsitban pedig csomósan bólogat a tenger gyönyörű virág. A sárga kankalin, a fehér mécsvirág, a jószagú zsálya, a nyalka margaréta, az ábrándos buzavirág. A többi virág is mind úgy bókol, hajladozik, mintha csak bál volna s négyest táncolnának. Muzsikában nincs hiány. Szól a banda kora hajnaltól késő estig. Legelőbb, még napkelte előtt, a primás, a fülemüle kezdi rá, legutoljára a kontrás, az álmos rigó. Hanem akkor aztán ő a lehangosabb, legfütytyösebb. A haris az árokpartról kiabálgat a muzsikába, a kakuk pedig valamelyik távoli ligetből a taktust diktálja.

Bezzeg valamikor régen csendesebb volt a Borgyu-völgy. Története van annak.

Még akkor történt, mikor szegény Magyarország nagy része török iga alatt nyögött s Budán hegyes papucsú, kaftános, turbános basák parancsoltak. Volt az egyik basának, Alinak, egy gyönyörű szép nyolc esztendőes kis lánya. Szőke haja, kék szeme, piros-fehér, rózsás arca volt. Jobban szerette a basa ezt az egy lányát, mint mind a tizenkét fiát együttvéve. Meg is tett a kedvéért mindent. Még külön palotát is építtetett neki a Rózsadombon egy gyönyörű árnyas kert közepében. Ott játszadozott Zulejka - mert így hívták a kis lányt - leánypajtásaival, akiket a basa rendelt mellé játszótársakul. Volt vagy száz ilyen játszópajtása Zulejkának, de mind közt legjobban szerette a kis Rózsa Ibolykát. Egy pillanatig el nem szakadt volna tőle. Örökösen együtt játszottak, együtt sétáltak.

Hanem egy idő óta egyre szomorúbb lett Ibolyka. Régi hangos kedve szótlanúságra változott. Egyszer, mikor a fűben feküdve hallgatták a madárszót, meg is kérdezte tőle Zulejka:

- Miért vagy mostanában olyan szomorú, kis Ibolykám? Talán még több édességre, nyalánkságra vágyol?
- Dehogy, dehogy, - felelte Ibolyka.
- Vagy nincs elég szép ruhád? Ha szólok az édes apámnak, csináltat az néked akár minden napra kettőt, hármat is.
- Dehogy, dehogy! Más az én bajom! - sóhajtott Ibolyka.
- Hát talán nem elég szépek itt a virágok?
- Szépek azok mind, - ismerte be Ibolyka.
- Vagy másutt szebben dalolnak a madarak?
- Persze, hogy szebben! - mondta Ibolyka sírva. - Hiszen épen azért vagyok ilyen szomorú! Sohase hallottam én szebb csalogánydalt meg rigófütytyöt, mint odahaza Sukorón. Ha csak egy is itt énekelne közülök, megint visszajönne a régi kedvem!

Akkor nap este körülcirógatta Zulejka az apja szakállát s elpanaszolta Ibolyka szomorúságát.

A basa pedig szeretettel megcsókolta Zulejka arcát jobbról is, balról is s megvigasztalta, hogy majd segít ő a bajon.

S másnap, ahány madarásza volt, mind maga elé hívatta.

- Menjetek el Sukoróra, s fogjatok ott össze minden énekes madarat. Hanem, ha csak egy madárfiókot is elszalasztanátok, mindnyájatokat karóba huzatlak.

Egy hét múlva vissza is jöttek a madarászok s hozták a rengeteg madarat. Nem maradt Sukorón csak egy madárfiók se. A basa pedig aranyos, ezüstös kalitkákba záratta a madarakat, úgy akasztotta ki őket Zulejka kertjébe. A sukorói madarak pedig a rabságban még szebben danoltak, mert a honvágy is ott sírt nótáikban.

Ibolyka pedig hallgatta őket s azt gondolta, odahaza van, Sukorón s megvigasztalódott.

Pedig ha haza mehetett volna, még nagyobb lett volna a szomorúsága. Mert rossz világ járt Sukoróra, mióta a basa összefogdostatta a madarakat. Mert nem maradt, aki pusztítsa a hernyókat, férgeket. Régen pusztították őket a madarak s nem igen szaporodhattak annyira, hogy nagyobb kárt tehessenek. Hanem bezzeg most! Ellepték az egész határt s annyira pusztították a Borgyu-völgy, meg a környék fáit, hogy végre egytől-egyig mind kiszáradt. Egy levél, egy fűszál se maradt az egész nagy határban. Persze, hogy nagy lett a szomorúság Sukorón. Különösen pedig a gyerekek közt. Hozzászórtak, hogy napestig madárszót halljanak s most csak egy verébcsirippet se hallhattak. Egyik gyerek a másik után betegedett meg a madárszó utáni vágyakozásban. Végül nem volt se lány, se fiú egész Sukorón, aki betegje ne lett volna a madárpusztulásnak.

De Ibolyka ebből semmit se tudott. Ő gondtalanul játszadozott s a Rózsadombon hallgatta a madárszót egész nap. Egyszer épen bűvócskát játszott s a palota kerítése mögé bújott el.

Amint ott guggol, látja ám, hogy jön felé egy asszony. Kosár volt a kezében.

- Nini, Zsuzsi néni, - kiáltott Ibolyka. - De vajjon, hogy került Budára?

Mikor egész közelébe ért az asszony, odafutott hozzá, úgy örült neki:

- Zsuzsi néni, maga az? Hát, hogy került ide?

- Jaj, fiam, Ibolykám, - felelte az öreg asszony - rossz világ jár odahaza Sukorón. Kipusztult ott az utolsó fűszál is. Hogy éhen ne vesszek, feljöttem Budára s itt sóskát, gombát, epret szedek a közeli hegyeken, azt adom el, úgy pénzelek egy kicsit.

- Hát az édes anyám, meg az édes apám egészségesek? Én mindig csak rájuk gondolok.

- Egészségesek, de nekik is elpusztult szőlőjük, kertjük. Tegnap adták el az utolsó párnájukat, hogy legyen betevő falatjuk. Azután az egész faluban nincs egy egészséges gyerek.

Elbusult Ibolyka.

- Hát miféle csapás érte Sukorót?

- Jaj, fiam, Ibolykám - felelt az öreg asszony - nehéz sor azt elbeszélni. Ezt is a török hozta ráánk. A budai basa összefogdostatta Sukorón minden madarat s azóta úgy elszaporodott a hernyó, hogy egy szál fű se maradt zölden.

Beszélgettek még egy darabig s mikor elváltak s magára maradt Ibolyka s elgondolta, hogy milyen szomorú lehet most Sukoró s hogy elpusztult az ő kis kertjük, szőlőjük, sírva fakadt.

Így találta meg keresés közben Zulejka. Megölelte, csókolgatta, úgy kérdezte:

- Mi lelt, Ibolykám? Miért sírsz?

Megint elpanaszolta Ibolyka Zulejkának a maga nagy bánatját, Zulejka pedig este megint elmesélte az édes apjának.

Gondolkozott egy darabig a basa, azután előhívatta Zulejkával Ibolykát.

Szepegve mesélte el Ibolyka az ő nagy szomorúságának okát.

A basa megsimogatta az arcát.

- Hát aztán, kis lányom, hogy segítek én a bajodon? Hiszen hazaereszthetem a madaraidat Sukoróra, de akkor meg sírni fogsz utánuk!

Egy darabig hallgatott Ibolyka, gondolkozott, azután ezt mondta:

- Kedves basa bácsi, ne haragudj, ha azt kérem, hogy küldd haza a madarakat Sukoróra, s ott eresztesd őket szabadon. Engem pedig, valahányszor nagyon vágyom sukorói madárszóra, küldj haza egy-két napra, legalább az édes szülőimet is meglátogathatom néha, s meglásd, mikor visszajövök, még vidámabb leszek.

Szeretettel csókolta meg a basa Ibolykát.

- Jó kislány vagy, - mondta neki - legyen úgy, ahogy kívánod.

Így kerültek haza a sukorói madarak s megint minden jóra fordult. A sok hernyó, egy-kettőre elpusztult, kizöldült a határ is, s a gyerekek megint mind egészségesek lettek. Újra hangos lett Sukoró a madárszótól, jókedvtől.

Ilonka is haza-haza mehetett s most már sose volt semmiféle szomorúsága.

Hogy pedig ez a történet, ha mese is, az utolsó betűig igaz, azt megmondhatja Sukorón minden madár. Van ott elég fülemüle, meg rigó. Aki nem hiszi, kérde meg tőlük, ha ért a madárszóból.

A kókuszdió.

Egyszer régen a fekete király háborúba keveredett a veres királlyal. Mielőtt hadba indult volna, eszébe jutott, hogy lakik a város végén egy jövendőmondó. Elhatározta, hogy felkeresi, s megkérdi tőle, szerencsés vége lesz-e a háborúnak, vagy nem?

Azon melegében útnak indult, s meg is találta a jövendőmondót. Éppen déli álmát aludta egy öreg ákácfa árnyékában. A király melléje ült, várta becsülettel, míg felébred. Jó egy óra hosszáig várakozott, míg végre a jövendőmondó kitörülte szeméből az álmot.

- Adjon Isten jó napot, édes öreg apám! - köszönt neki a fekete király.
- Fogadj Isten, király fiam, mi járatban vagy? - kérdezte tőle a jövendőmondó.
- Hát nem egyébben, csak azt szeretném tudni: győzők-e a veres király ellen?
- Csak ennyi? No, ezt nagyon hamar megmondhatom, ha vársz egy-két percig.

Végigsimította galambősz szakállát, gondolkozott egy-két pillanatig, s azután ezt mondta:

- Ha a világ legerősebb emberét teszed meg fővezérnek, győzni fogsz.
- Igen ám, de honnan tudom én azt meg, hogy ki a világ legerősebb embere?
- Sose törődj vele, fiam, - vigasztalta a jövendőmondó s egy kókuszdiót vett ki a zsebéből. - Nesze, itt van ez a kókuszdió, ezt neked adom. Aki ezt szét tudja törni, az a világ legerősebb embere.

Megköszönte a király a tanácsot is, a kókuszdiót is, s elindult szerencsét próbálni. Legelőször is a kovácshoz ment, mert gondolta, hogy aki egész nap mindig csak pörölyt, vasat emelget, hát bizonyosan nagyon erős ember.

- No, fiam, - mondta néki, - ha szét tudod törni ezt a kókuszdiót, izibe fővezéremnek teszek.
- Ennyi az egész? Ha ezer volna is, mind széttörném, - dicsekedett a kovács.

Rátette a kókuszdiót az üllőre. Két kézre fogta legnagyobb kalapácsát, - lehetett vagy fél-mázsa, - s teljes erejéből ráütött a dióra.

Ketté is tört a kalapács nyele, de a kókuszdiónak semmi baja sem esett.

- Ejha! - boszankodott a kovács, - no ez ugyan kemény dió!

Másik kalapácsot fogott a kezébe, s még hatalmasabbat ütött a kókuszdióra.

Most meg az üllő tört ketté, de a kókuszdiónak megint nem lett semmi baja se.

Még vagy tízszer gyürkőzött neki a kovács, de mind a tízszer kudarcot vallott.

Végre is szégyenszemre visszaadta a diót.

- Nem is töri ezt szét emberfia, - mondta mérgében a királynak, -- ha én se birtam vele!

A király pedig fogta a kókuszdiót, s szomorúan odább ballagott vele.

Útközben az egyik ház falán szemébe ötlött egy hirdetés. Egy erőművész hirdette magát. Azt hirdette magáról, hogy ő a legkeményebb vasat meg acélt is összelapítja.

- Ez lesz az én emberem! - gondolta a király s mindjárt el is indult a cirkuszba, mert ott mutogatta magát az erőművész.

A legjobbkor érkezett oda. Az erőművészen volt a sor, aki éppen akkor facsart vizet egy tűzkiűs vasgolyóból. Mindjárt odament hozzá a király s markába nyomta a kókuszdiót.

- No, fiam, törd szét ezt a kókuszdiót, s mindjárt fővezéremnek teszek.

- Elég lesz ezer darabra? - düllesztette ki a mellét az erőművész, s mindjárt hozzá fogott. Két marka közé fogta a kókuszdiót, s kezdte szorítani. De bizony az nem engedett, akárhogy szoritotta is. Neki mérgesedett az erőművész, s még jobban neki látott a dolognak. Minden ere kidagadt, úgy szorította. Végre is az lett belőle, hogy a kókuszdiónak semmi baja se lett, az erőművész pedig megszakadt a nagy kínlódásban.

A király pedig ment haza nagy szomorúan a kókuszdióval, mert most már maga is azt gondolta, hogy ha erőművész nem tudta széttörni, emberfia nem bír vele.

Útközben találkozott egy mozdonyvezetővel.

- Miért olyan szomorú, felséges király atyám? - kérdezte tőle a mozdonyvezető illő köszönés után.

- Hát csak azért, édes fiam, mert nem találok olyan emberre, aki ezt a diót széttörje.

- Ha csak az a baj, majd segítek én rajta, csak bízza rám, felséges király atyám.

A király ugyan nem hitte, hogy foganatja lesz a dolognak, de azért ráhagyta:

- Hát ha bízol magadban, próbáld meg.

A mozdonyvezető pedig egy sínre állította a kókuszdiót, s teljes gőzzel ráeresztett egy vasúti mozdonyt. A mozdony kisiklott, de a kókuszdiónak semmi baja se lett.

Most már csakugyan nem maradt a királynak egy csepp reménye se. Majdnem a földet septe az orra, úgy lehorgasztotta bánatában, mikor hazafelé ment.

Most meg egy szabólegény szólította meg köszönés után, s mikor megtudta, miért búsul a király, egyszeribe ajánlkozott ez is.

A király végignézte a cingár emberkét, s hitetlenül mondta néki:

- Ugyan, hiszen egy közönséges diót se tudnál széttörni.

- Csak bízza rám, felséges király atyám!

Végre is odaadta néki a király a diót.

A szabó pedig fogta magát, felmászott egy torony tetejére, s lehajította a kókuszdiót a földre. A kemény kövezet, ahova esett, összezúzódott, de a kókuszdió épen maradt,

Nem maradt más hátra, nagy szomorúan hazavitte a király a kókuszdiót. Volt a királynak egy hét országra szóló gyönyörű szép lánya, aki még addig nem látott kókuszdiót, s kíváncsian nézegette a palota erkélyén. Amint nézegette, forgatta, hirtelen elejtette. Éppen akkor ment arra az erkély alatt egy magyar huszár. Egyenesen annak a fejére esett a kókuszdió.

A huszár pedig se jobbra, se balra nem nézett, csak felkapta a diót, s mérgében úgy vágta egy kőhöz, hogy ezer darabra zúzódott.

Nosza megörült a király, mikor ezt látta, s mindjárt maga elé hivatta a huszárt.

- Akarsz-e fővezérem lenni? - kérdezte tőle.

- Akarok, ha felséges király uram is akarja, - felelte a huszár.

Másnap mindjárt elindult a sereggel a huszár a csatába, s úgy elverte az ellenséget, hogy hírmondó is alig maradt belőle.

A fekete király pedig úgy megszerette a huszárt, hogy fiának fogadta, s néki adta a fele királyságát is, a lányát is.

Máig is élnek, ha meg nem haltak.

Jóska.

Jóska Marikára gondolt. Egy darab ideig csendesen sirdogált, azután odament az édesapjához.

- Édes apám, - kérdezte tőle - hova lett Marika?

Elborult a Jóska apjának az arca erre a kérdésre s szomorúan felelte: - Felment az égbe.

- Hova az égbe? - kérdezte tovább Jóska.

- A felhők közé.

- Hát oda is felmehet az ember?

- Fel, de többet nem jöhet vissza.

Jóska abba hagyta a sírást, de szíve még szomorúbb lett. Gondolkozva ment a kertbe, ott hanyatt feküdt s nézte az eget.

Meleg, csendes tavaszvégi délelőtt volt s szelid habos bárányszerű felhők úsztak a magasban. Úgy el tudta őket nézni Jóska. Hiszen odament valahova közbükk Marika is, az ő kis testvérkéje.

S ahogy nézte a felhőket, azok lassan-lassan alakulni, formálódni kezdtek. Az egyik olyan lett, mint valami óriás szárnyas ló. A másik csónakmódra lebegett a kék égen. A harmadik egészen olyan volt, mint egy gőzmasina. Még a füstje is olyan fehéren bodorodott a kéményből. Az ég aljára meg hosszú hegylány módjára ereszkedtek a felhők. Aki nem tudta, hogy felhők, igazi hegyeknek nézhette volna őket. De legcsodálatosabb volt az, amit a feje felett látott. Egy nagy iromba felhő mögül lassan-lassan egy másik szelid, göndör felhő bújt elő, s egészen emberalakúra formálódott. Előbb csak a feje látszott, s azután a dereka is. Még keze is nőtt, igaz, hogy csak fél keze; a másikat a felhő takarta el.

Jóska pedig csak nézte, s dobogni kezdett a szíve. Szinte a lélegzete is elállott. Mert olyan volt az a felhő éppen, mint Marika. Vagy talán ő is volt. Hiszen integetett is neki, mintha csak hívta volna: - Gyere fel hozzám ide az égbe.

Ment is volna Jóska, csak tudott volna. Majd szétszakadt a keble, úgy vágyakozott.

S egyszerre csak, mintha megszánta volna a csónak formájú felhő, szállni, esni kezdett lefelé, s végre egészen a lába elé ereszkedett.

Jóska se sokat gondolkozott, hanem egy-kettőre beléült a felhő-csónakba. Az pedig megint emelkedni, szállni kezdett fel a magasba.

Végre a felhők közé értek. Ott még jobban, még fehérebben fénylettek a felhők, s olyan csodálatos alakuk voltak, hogy Jóska alig győzte őket bámulni. Csudálkozásában felkiáltott:

- Istenem, hát ez az ég?

Éppen arra repült egy fecske s meghallotta:

- Ez még nem az ég, - magyarázta Jóskának - ezek még csak felhők, az ég ott kezdődik azon az iromba felhőn túl.

- Istenem, csak arrafelé szállnánk! - sóhajtott Jóska.

S csakugyan, a csónak egyenesen az iromba felhőnek tartott s nemsokára a háta mögé ért. Ott olyan nagy volt a fényesség, mintha ezer meg ezer villanylámpa égett volna. Százszor fényesebb volt, mintha az ember a napba nézne, s mégse vakított a világosság, mert az égi világosság nem vakít, csak a földi. Csodálatos dolgokat látott az égben Jóska. Gyönyörű nagy sudár meg terebély fákat, amiken levél helyett is mind csupa pompás, szebbnél-szebb virág nyílt.

Olyan jó szaggal illatoztak, hogy Jóska a gyönyörűségtől szinte szemét lehunyta. A virágokon ezer meg ezer pillangó repkedett. Volt ott mindenféle színű. A madaraknak is mindnek száz meg százféle ragyogású színes tolluk volt.

S olyan szépen énekeltek, mintha csak száz meg száz aranyhárfa muzsikázott volna. Távolról meg az angyalok éneke hallatszott.

Mikor a felhő letette Jóskát, akkor látta, hogy az égben csupa selymes, aranyos pázsit a föld. Jóformán még körül se nézhetett, hogy kigyönyörködje magát, mikor egy gyönyörű ligetből sugárzó fényesség ragyogott a szemébe. Odanézett Jóska és csudálatos dolgot látott.

Égi fényességben játszott ott a kis Jézuska az angyalokkal. S az egyik angyal Marika volt. Olyan volt éppen, mint mikor utoljára látta a földön. Szelid arcú, szőke hajú, kék szemű. Csakhogy most sugárzó fényesség árad a feje körül, két hófehér szárnya s aranyos, ezüstös fehér ruhája van.

Mikor meglátta Jóskát, elébe szaladt s nevetve, sírva kiáltozta örömében:

- Jóska! Jóska! Csakhogy feljöttél!

Jóska is sírt, nevetett örömében, hogy újra ölelhette, csókolhatta a kis testvérkéjét.

Mikor kiörülték magukat, kézenfogta Marika Jóskát, s a kis Jézuskához vezette.

A Jézuska pedig megcsókolta mindkettőjüket s ezt mondta Jóskának:

- Láttam, hogy sokat sírtál, búsultál Marika után, s ma is hogy nézted az eget. Annyira meg-sajnálalak, hogy leküldtem érted azt a felhőt, amelyik felhozott. Hát most itt vagy, s játszadhatsz velünk, ha jól kibeszéltétek magatokat.

Marika pedig elkezdett kérdezősködni Jóskától.

- Hogy van apuka, nem beteg?

- Nem, - felelte Jóska. - Jól van ő is, mamuka is, csak sokat sírnak utánad.

- Én is sokat búsulok utánatok. De mikor nagyon búsulok, a Jézuska megengedi, hogy a báránnyfelhők mögül lenézzek a földre. Olyankor mindig látlak benneteket, s megvígasztalódom.

Sokáig beszélgettek még az égről, meg a földről. Akkor azt mondta Marika:

- Most pedig gyere, játszszunk mink is a Jézuskával meg az angyalokkal.

S mentek játszani. A kis Jézuska alig győzte Jóskának mutogatni a száz- meg százféle játékot. Volt ott annyi, hogy százezer karácsonyestén se tudná elajándékozni csak a századrészét se.

Jó ideig eljátszottak, azt mondta neki a kis Jézuska:

- No, búcsuzz el a kis testvértől, meg az angyaloktól, mert alkonyodik, s ideje, hogy megint visszamenj a földre.

Elpityeredett erre a szóra Jóska, úgy mondta:

- Hadd maradjak itt mindig, jobb szeretek az égben lenni, mint a földön!

Nem felelt neki semmit a kis Jézuska, hanem csak kézenfogta, s az ég széléhez vitte.

- Nézz le csak a földre e mögül a báránnyfelhő mögül, - mondta neki.

Engedelmeskedett Jóska, lenézett, s látta, hogy az apja meg az anyja sírva keresnek valamit.

- Miért sírnak a szüleim, kit keresnek? - kérdezte elszomorodva.

- Téged siratnak, téged keresnek, mert reggel óta nem tudják, hova lettél.

- Óh, küldj le a földre édes kis Jézuskám! - rimánkodott Jóska, s - küldd le Marikát is!

- Marikát nem küldhetem, mert már angyal lett belőle, hanem megengedem neki, hogy sokszor lenézhessen a földre a bárányszerű felhők mögül. Olyankor mindig láthatjátok. Majd egyszer pedig, az életetek végén, titeket is felhozlak hozzá s attól fogva mindig együtt lesztek az égben.

Megköszönte Jóska a kis Jézuska jószágát, elbúcsúzott tőle is, Marikától is, az angyaloktól is, azután ráült a csónakalakú felhőre s az leszállott vele az égből, letette a kertük alján.

Mikor meglátták a szülei, hogy megint megkerült, abbahagyták a sírást, megölelték, megcsókolták s kérdezni kezdték, hol járt egész nap?

Jóska pedig elmondta, mi történt vele. Apja is, anyja is elcsodálkozott a Jóska elbeszélésén, de mikor látták, hogy száll a csónakalakú felhő vissza az égbe, nem kételkedhettek a szavában.

S ettől fogva, mikor már nagyon szomorkodtak Marika után, mindig látták a bárányszerű felhők mögül lenézni. Akkor arra gondoltak, hogy majd egyszer ők is feljutnak hozzá s megint együtt lesznek. És olyankor mindig megvigasztalódtak.